

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי ו' כסלו תש"פ | דף היומי בבלי: גדה מב.

דף היומי בהלכה: מאמצע סעיף ה' בהגה "יש מחמירין להסתפק" עד סעיף ו'.
מוסר: שמירת הלשון - שער התבונה פרק ט"ז 'ויש שסיבת' עד פרק ט"ז 'הנה על ידי'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער אהבת ה' - פתיחה עד פרק ב

הסוד הפלאי ששילש את רווחיה של המחלבה הירושלמית | התפללת: "רבש"ע, אין לי כח לחזור לגלגול החובות" | 1775

הסיפור היומי

לפתע פנתה המתרגמת אל האשה ושאלה: "האם באמת אמרת את פרקי התהילים כפי שהורה לך הרב?" - "בוודאי", השיבה. "כיצד?!" התפלאה המתרגמת, "והרי כלל אינך יודעת לקרוא בלשון הקודש?" ...

התמימות הטהורה שבקעה רקיעים - מאורע מופלא שהתרחש אצל הגאון רבי ישכר מאיר זצ"ל

נ'. דבריו תורגמו לאשה, והיא יצאה מהבית ובליבה תקווה שאולי סוף סוף תיושע בזכות סגולת אמירת פרקי התהילים.

בבוקרו של היום השלושים ניצבה האשה שוב בפתח ביתו של הרב. בני הבית הודיעו לה שהיום אי אפשר להיכנס משום שהוא אינו חש בטוב, אבל היא התעקשה באומרה: "לאחר שישמע את הבשורה שבפי, אני בטוחה שירגיש טוב יותר". הניחו לה להיכנס והיא הודיעה לרב בהתרגשות (באמצעות המתרגמת): "עשיתי ככל אשר הורה לי הרב, ובסייעתא דשמיא, אתמול בלילה, בדיוק בליל השלושים מתחילת אמירת התהילים, התארסתי בשעה טובה ומוצלחת".

לא היה גבול לשמחת רבינו. הבשורה הטובה אכן גרמה לו להרגיש טוב יותר, והוא ביקש מבני הבית לשתות לחיים ולשיר לכבוד הכלה, ולאחר מכן הרעיף עליה מברכות פיו.

האשה עמדה לצאת מהבית, ולפתע פנתה אליה המתרגמת ושאלה אותה: "תאמרי לי בבקשה, האם אמרת את פרקי התהילים מידי יום כפי שאמר לך הרב?".
"בוודאי", השיבה.

לפנינו מעשה מרגש המעובד מתוך 'ופריו מתוק', ויש בו כדי ללמדנו כמה גדול כח התחינה לבורא העולם וכי "קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת".

המעשה התרחש לפני מספר שנים: יהודיה יראת ה' מצרפת, הגיעה לגיל 38 כשהיא עדיין רווקה. במשך שנים רבות לא הצליחה למצוא את השידוך המתאים עבורה, והיא הפכה לשבורה ורצוצה. כשהגיעה לביקור אצל קרוביה בעיר נתיבות, סיפרו לה אודות הגאון רבי ישכר מאיר, ראש ישיבת הנגב, ויעצו לה שתלך להתברך מפיו.

האשה, שלא ידעה לדבר בלשון הקודש, הגיעה למעונו של הרב ופרצה בבכי קורע לב. לאחר שנרגעה סיפרה בכאב, בשפתה, אודות סבלה הנורא, וזעקה: "חברותי כבר עומדות להשיא את ילדיהם, ולי אין אפילו בעל... אני מאוד רוצה להקים משפחה ולגדל את ילדי לתורה. למה אגרע מקיום מצוות הבורא!?!...".

אחת מבנות הבית ששלטה בצרפתית, תרגמה את דבריה. הרב שכאב את כאבה של האשה, הציע שתאמר מדי יום, למשך שלושים יום ברציפות, ארבעה פרקי תהילים: ח', י"ג, כ"ב ופרק

פרק נ'... וסיימתי בתפילה נרגשת לבורא, במילים משלי, שירחם עלי ויזכה אותי להקים משפחה משלי. כך במשך כל שלושים הימים...".

פלאי פלאים. האישה התמימה זועקת מתוך שברון ליבה, ובשמים מצרפים את כל מילות הפרקים, והן מגיעות עד לכסא הכבוד, ובורא עולם שומע לבקשתה וממלא אותה.

(פניני עין חמד' ויצא תשע"ח)

המתרגמת הוסיפה להתעניין: "תסלחי לי על השאלה - האם את יודעת לקרוא בלשון הקודש?".

"לא", השיבה, "איני יודעת לקרוא".

"אם כן כיצד קראת את פרקי התהילים?!"

"עשיתי בדיוק כפי שאמר לי הרב" - סיפרה הארוסה - "הגעתי הביתה, לקחתי את ספר התהילים, חיבקתי אותו בזרועותיי והתחננתי: 'אנא, ריבונו של עולם, פרק ח', פרק י"ג, פרק כ"ב,

פרשת השבוע

"מדוע את מגיפה את התריסים?" התעניין הסוחר הערבי, ואמא השיבה כי "כל כבודה בת מלך פנימה". אך הערבי הגיב במפתיע - "אני יודע את הסיבה האמיתית. יש לכם סוד..."

הסוד הפלאי ששילש את רווחיה של המחלבה הירושלמית

סוד מקצועי בייצור מוצרי החלב ואינכם רוצים שיתגלה לי... אך אני כן יודע את הסוד".

שאלנו, מה הסוד?

אמר לנו: "אותם מים הניגרים מן הגבינה בעת ההחצית במקום להשקותם לפרות אפשר לשים אותם בצנטריפוגל [=מתקן להפרדת שומן מחלב] ולהוציא מהם הרבה שמנת". לאחר שאמר זאת, הלך הערבי. יצאנו לחפשו לבירור נוסף, אך הוא נעלם ולא ראינוהו יותר.

ניסינו את הצעתו, והתקבלה שמנת בכמויות שלא יאמנו. תוך זמן קצר הכפלנו ושילשנו את ייצור השמנת והחמאה והרווחנו מהצעת הערבי מאות רבות של ל"י.

את הפלא של גילוי הסוד מהערבי, ואת הפלא הגדול יותר, שאפשר להוציא ממי החלב כמויות מסחריות של שמנת, ייחס אבא למעשר הכפול והמכופל שהפריש לצדקה מעל ומעבר לרגיל אצלו.

(איש לרעהו ויצא תשע"ז)

וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך (בראשית כח כב)

סיפרה בתו של הגר"נ וייספיש זצ"ל (בנו של הגאון רבי דוד בהר"ן זצ"ל):

בכל ערב פסח היו מגיעות לאבי בקשות לצדקה, ואבי היה מפריש מממונו כדין. והנה בערב פסח אחד הגיעו אל אבי מכתבי בקשה יותר מתמיד. היו אז מקרים קשים בירושלים שנוזקו לעזרה מיוחדת. נכמרו רחמי אבא על עניי ירושלים והוא חשב לתת הפעם מעל ומעבר ליכולתו - מאה ל"י, שהיה סכום עצום בימים ההם. אבי קיבל את הסכמתה של אמי, "שהרי את שותפה", כלשונו. וחילק הכל לנצרכים.

לפתע הגיע אלינו לביקור ערבי בלתי מוכר. רגילים היינו באורחים ערבים לרגל עסקיו של אבא בחלב ומוצריו. ביקשנו ממנו לשבת באכסדרה וכיבדנו אותו בדבר מאכל. אמא הגיפה את התריסים הפונים לאכסדרה. שאל אותה הערבי מדוע היא עושה זאת, והשיבה כי "כל כבודה בת מלך פנימה".

הגיב הערבי במפתיע: "יודע אני את הסיבה האמיתית. יש לכם

אולי הסיפור שלך?
יגרום ליהודי להתחיל דף היומי!
שלח את סיפורך ל- Info@dirshu.co.il ותזכה שבזכותך עוד יהודים יתחילו ללמוד דף היומי

גדולי ישראל על המהפכה ש'דרשו' מחולל בעולם התורה

כ"ק מרן האדמו"ר מויז'ניץ שליט"א

ידיעת התורה.

והביא משמו של אביו מרנא הישועות משה זצוק"ל כי ענין החזרה על הלימוד הוא מיסודות הלימוד להגיע לידיעת התורה, לחפש תמיד את הפנימיות של התורה וזה מגיע על ידי חזרה ושוב ושוב. וסיפר ממרן מבעלז זיע"א שכאשר הגיע לארה"ב אמר במקומות התורה שהגיע כי ענין החזרה על לימוד התורה הוא המעלה הגדולה שיש לעמוד ולהקפיד בה.

במעמד סיום מסכת מידות שהתקיים למחרת אסרו חג סוכות האחרון, נשמעו בשם כ"ק מרן האדמו"ר מויז'ניץ שליט"א דברי חיזוק וברכה לקראת מעמדי הסיומים בכל רחבי תבל, שייערכו ע"י ארגון דרשו. במהלך המעמד כ"ק מרן האדמו"ר מויז'ניץ שליט"א האריך בדברי חיזוק מעלת הלימוד שיש עימו חזרה ועל כך שחוזרים ושוב ושוב ועומדים בכור המבחן ועל התרומה העצומה של ארגון דרשו לעניין זה שמחדד ומחזק את עניין

לא מחכים למסכת הראשונה
מתחילים כבר במסכת האחרונה

האזינו עכשיו בקו השיעורים של 'דרשו'
077-2222666 שלוחה 2

הרב אפרים סגל
שיעור דף היומי עברית/אידיש

הרב מאיר שפרוכר
שיעור דף היומי בעברית

הרב אליהו אורנשטיין
שיעור דף היומי (מקוצר) בעברית

נכנסתי לבית המדרש מהורהר. רפיון נכנס
בלבי. אמרתי: "רבנו של עולם, אין לי כח
להחזור לגלגול החובות, אני רוצה מעט מנוחה."
לפתע הבחנתי בגיליון המונח על הבימה...

הקבלה הטובה שהתחילה 'להיזי ענינים'

אני אברך מטופל במשפחה ברוכה בלעה"ר, לפרנסתי אני עוסק במלמדות, כמו-כן גם זוגתי, ויש לנו מזה ב"ה די עבור ההוצאות החדשיות. אך במקום מגורנו דמי השכירות יקרים מאד, והמחיר

ברצוני לפרסם סיפור זה, שהוא סיפור בהמשכים שאני עומד בו כעת בחלק א', אבל אני מאמין באמונה שלימה שלא יבושו כל המתחזקים בו, וההמשך יבוא במהרה בעז"ה.

החזרתי בזה חוב, והמלוה שיבח אותי על כך שמאד נהנה מזה שאני אדם ישר - דבר שהוא נדיר בדרך כלל לשבח על החזרת חוב - מה שהוסיף עוד להרגשתי הטובה.

תחילת פרשת וירא: הייתי צריך להחזיר סכום גדול, וב"ה נכנס לי סכום מכובד מעסק צדדי שאני עוסק בו לצד המלמדות. אבל עדיין היה חסר לי מהסכום הדרוש, ולאחר כמה טלפונים לידידי ומכרי, אמר לי אחד מהם שמוכן להלוות לי את הסכום הנדרש. גם עָרַב מצאתי בנקל.

יום ג' פרשת וירא: נזכרתי בעוד סכום שאני צריך לשלם, ובשיחת חברים עם מלמד העובד עמי, שאלתי אותו פתאום אם יש לו סכום להלוות עד זמן פלוני, וענה לי כי בהשגחה ממש עכשיו החזיר לו מאן דהו חוב ישן, "קח כמה שאתה צריך".

תכלית הדברים - מאז אותה קבלה טובה, העניינים התחילו לזוז ביתר קלות. אמנם עדיין לא הגעתי לישועה מושלמת, אבל ברור לי שבזכות מצות "ומקדשי תיראו" וכבוד בית ה', יתקיים בי הכתוב "כי מכבדי אכבד", בבני חיי ומזוני רווחי, בעושר ואושר ובריאות השלימות, ולהינצל מכל מרעין בישין ופגעי דורנו, ולרוות נחת מעצמנו ומצאצאינו, ולהיות ממכבדי ה' בבית המקדש שיבנה בב"א. קיבלתי על עצמי לפרסם סיפורי, ובעז"ה כשאראה עוד ישועות אפרסמם בל"נ.

(פורסם בגיליון 'נקדישר' - קרן תוספות יו"ט)

עולה ועולה, וגם למצוא דירה לחיות בה כראוי קשה מאד, וכאשר כבר נמצאת דירה יש ע קופצים הרבה, ודורשים עליה הרבה יותר משוויה, בתוספת פיקדון ודמי שכירות מראש לכמה חדשים.

התייעצתי עם מורי ורבי שאמר לי לקנות דירה, וקפצתי לתוך הענין, שזה עסק לא קל עם הרבה חובות. היה לי סכום נכבד כדי להתחיל, אבל כעבור שנתיים, לאחר שכבר שלמתי חלק ניכר מהחובות, עדיין הייתי שקוע בגלגול חובות, ללוות מזה ולהחזיר לזה, ולמצוא ערבים בכל פעם.

ליל שבת בראשית תשע"ט: נכנסתי לבית המדרש מהורהר. הנה עברו החגים - ימי מנוחה בתוך הים הסוער, ועכשיו חוזרים לשגרה, כשבחורף הבעל"ט עלי לכסות ים של חובות. רפיון נכנס בלבי בהרגשת חוסר חשק ואבדן האומץ, ואמרת: רבנו של עולם, אין לי כח לחזור לזה ולשוב אל גלגלת החובות, אני רוצה מעט מנוחה ויישוב הדעת.

ויגל ה' את עיני וראיתי על הבימה אחד מהגליונות המעוררים על ענין השתיקה בשעת התפילה וגודל שכרה, וקראתי כמה סיפורים שאנשים מספרים על אותות ומופתים שראו עיניהם. על אתר קבלתי על עצמי בל"נ שבמשך ארבעים יום איני מדבר מ'אדון עולם' עד סוף התפילה.

תחילת פרשת נח: ניגשתי אל נגיד אחד וביקשתי ממנו שיחתום לי ערבות על 13,000 דולר, תיכף ומיד נענה לי וחתם.

הלומים מגדולי ישראל

כשסיפרתי לידידי על דברי רבינו, הוא עמד נדהם. הוא אמר לי שממש לאחרונה התקבל החידוש הזה בקרב החוקרים, ובדיוק מאותו טעם. הוא לא האמין איך רב בישראל חסר כל השכלה בנושא מסוגל לשלוף זאת מהשרוול...

חכמת הנפש הנוראה של מרן הגאון רבי נסים קרליץ זצ"ל

לנסות. לקרוא לו באחד הסדרים בבית המדרש שיאמר לי משפט אחד, כשכל השטח מסביב יהיה ריק. ויום אחר כך אעשה זאת שוב כאשר מישהו יעמוד בריחוק ד' אמות וכו' וכו'. אבל הדגשתי לאבא כי אין זה על אחריותי, וכדאי שיתיעץ.

"האבא אמר שישאל את רבינו. הוא שב ואמר כי הרב מתנגד, והציע לי לדבר עמו בעצמי. כך עשיתי. ורבי נסים זצ"ל הסביר לי, שלשאר החרדות שבעולם אכן מתאים להיחשף לאט לאט עד שיעברו, אבל לחרדה חברתית זה לא יעזור, ורק יקלקל. כי אם אדם פוחד מחושך למשל, הרי כאשר יהיה ליד החושך ולא יקרה כלום, החוויה שלו תהיה שחושך לא מפחיד. וכן על זו הדרך בפחד גבהים, או ממקומות סגורים וכו' וכו'. אבל בחרדה חברתית, הרי בדמיון שלו לועגים לו. וכאשר הוא ידבר מעט, בראש שלו

לפנינו סיפור נפלא על חכמת הנפש הנוראה של מרן הגאון רבי נסים קרליץ זצ"ל, ככתבו וכלשונו של בעל המעשה, משגיח בישיבה קדושה.

"רבינו הגר"נ קרליץ זצ"ל כמובן מימיו לא קרא ספרי חולין וחכמה, ולא יותר מדי דן עם מומחים. שכלו הישר ודעת תורתו עם נקיות מידותיו עמדו לו להגיע לעומקן ודיוקן של דברים בכל תחום שהוא. וכך היה מעשה:

"היה תלמיד שלא היה מדבר בישיבה עם החברים. מצויין גדול. שומע הכל, לומד בשקידה. מבחנים מושלמים. אבל בלי אף מילה. האבא סיפר שבבית הוא כן מדבר. אמרתי לו שזה נראה לחץ מהחברה (חרדה/פוביה חברתית), ובדרך כלל מטפלים בכגון זה על ידי חשיפה איטית לגורם הפחד, ואני יכול ומוכן

נגד זה - ובדיוק מאותו טעם של הרב, וממש רק כעת שיטתו התקבלה "רשמית". הוא לא האמין איך רב בישראל חסר כל השכלה וגישה לנושא, מסוגל לשלוף זאת מהשרוול. "בשולי הדברים, סיפרתי את זה בשעתו לאחד שעוסק הרבה בשלום בית והדרכה לחתנים, ממש ממיסדי התחום הזה [ר' הערשל ק'], והוא אמר לי שאני לא מחדש לו כלום. הוא בקשר עם הרבה מאד מומחים, וראה כבר שאצל הרב הוא מקבל את העצה הכי ישרה. [באמת אחר כך שמת לי לב שהוא מגיע לרב הרבה מאד. אני מקוה שהוא יפרסם מאוצרותיו]".

(גיליון 'אור השבת' ויצא תש"פ)

באמת יקרה אסון. הוא בפירוש יחוש שלעגו לו וכו'. ולכן זה עלול לקלקל במקום להועיל. "הרב הציע אפוא לטפל בדרך אחרת, בעזרת כח האחריות [לקבוע לבחור חברותא עם ילד תמורת תשלום, וילמדו בביהכנ"ס, כאשר הבחור יהיה המסביר. אני מקצר בחלק הזה]. יש לי ידיד פסיכולוג שעבד אז [אולי גם היום] עם 'עזר מציון' [ר' משה ו']. סיפרתי לו את ההוראה הזו, וראיתי שהוא משתומם ונדהם. הוא אמר לי שעד לא מזמן כל העולם חשב כמוני, שבחרדה חברתית מטפלים כמו בשאר החרדות [כמובן לפי האסכולה שעובדת כך], והנה ממש לאחרונה חוקר אחד יצא

הש"ת היומי

קניתי פלאפון בהקפה - האם מותר לי למוכרו במזומן בחצי מחיר?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

במזומן ולשלם על המכשיר ביוקר בהקפה, וכמבואר בריטב"א ב"מ סה. שהרי בוודאי אם היה קונה את המכשיר במזומן היה מקבל בפחות מ-500 ש.

אמנם אם קונה במחיר רגיל בפריסת תשלומים ומוכרו בפחות ממחירו במזומן, יתכן שמותר בזה.

שאלה: חברי זקוק למזומנים, ולצורך זה קנה פלאפון בשווי 500 ש"ח בתשלומים על מנת למכרו לי בחצי מחיר במזומן. האם זה מותר?

תשובה: יש בזה איסור ריבית. שכיון שקונה בהקפה על מנת למכור בזול במזומן, הדבר מוכיח שעיקר כוונתו ללוות את הכסף

הצטרפו לעשרות אלפי הנבחרים החדשים שיבחנו במבחן הראשון על מסכת ברכות

להרשמה ולהצטרפות חייגו:

02-560-9000

האם מותר להשתמש בפסח במאכל שהוצא מתוך כלי ששימש למאכל זה במשך ימות השנה?

פירורי חמץ שהתערבו בו בהיותו על גבי שולחן הסעודה. ואם סיננו את המשקה לפני הפסח, מותר להשתמש בו לכל הדעות.

[שו"ע תמוז, ה, ומשנ"ב סו-סח]

מנהג קדום בקרב בני אשכנז, שלא להשתמש בפסח במשקה או במאכל הנלקח מתוך כלי שמשמשים בו במשך כל ימות השנה לצורך סעודות חמץ, מחשש שמא במשך השנה נותר מעט לאחר הסעודה, והחזירו את הנותר לכלי שממנו נלקח, יחד עם

האם מותר לשתות בפסח משקה ששהה בכלי חמץ?

וכתב הרמ"א, שהנוהג להקל בכך 'לא הפסיד'. ואם ידוע שהכלי נוקה היטב לפני שהכניסו לתוכו את המשקה, מותר לכל הדעות לשתותו.

[שו"ע תמוז, ה, ומשנ"ב ע-עא]

מנהג נוסף נהגו בקרב בני אשכנז, שמשקה ששהה בכלי חמץ - למרות שבדרך כלל הכלים שמכניסים לתוכם משקאות נקיים מכל לכלוך ואין בהם ממשות של חמץ, וטעם החמץ הבלוע בכלים אינו נפלט במגע עם משקה צונן - אין שותים אותו בפסח.

האם מותר להכניס איסור לתערובת של היתר באופן שהוא 'מתבטל'?

וביטול איסור בידים, אך שלא בכוונה לבטל את האיסור - מותר; ויש מקרים שבהם החמירו הפוסקים שלא לאכול את התערובת. וראה עוד במקורות.

[משנ"ב תמוז, עב; ביאורים ומוספים דרשו, 101;

וראה ט"ז יו"ד קלו, ד, נו"ב קמא יו"ד כו, ושו"ת רעק"א קמא עז]

אסור להכניס דבר איסור לתערובת של היתר על מנת 'לבטלו'. איסור זה נקרא: "אין מבטלים איסור לכתחילה".

ונחלקו הפוסקים בנוגע לחמץ לפני זמן איסורו, אם מותר להכניסו לתערובת שאינה חמץ כדי לבטלו ולאוכלו בפסח; ולהלכה, אסור הדבר.

* מאכל פרווה שהתבשל בסיר בשרי, טעם הבשר שנפלט מהסיר ונבלע במאכל הפרווה, מכונה 'נותן טעם בר נותן טעם', ובקיצור: 'נ"ט בר נ"ט'. והיינו, שהטעם שהכלי בלע מהמאכלים הבשריים שהתבשלו בו, הוא 'טעם ראשון', והטעם שהכלי פולט למאכל הפרווה, הוא 'טעם שני', וטעם זה קלוש הוא, ואין בכוחו להפוך את מאכל הפרווה לבשרי, ולכן מותר לאוכלו ביחד עם חלב. ויש אומרים שהיתר זה אמור רק בנוגע למאכל פרווה חם שהונח בכלי בשרי, או מאכל פרווה צונן שהונח בכלי בשרי חם; אבל מאכל פרווה שהתבשל בכלי בשרי, על ידי הבישול נפלט טעם חזק מהכלי ונבלע במאכל, והוא נחשב כ'טעם ראשון'. ולכתחילה מחמירים כדעה זו.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

לאיזה צורך מותר לערב 'עירוב תחומין'?

וכמו כן, ניתן לערב לצורך מניעה מצער הגוף או הפסד ממון, וכגון שמערב על מנת שיוכל להימלט מגויים הרוצים לצערו, או שודדים המצויים במקום. ובמקרה של סכנה, מותר כמובן ללכת לכל מקום שצריך ללכת אליו כדי למנוע את הסכנה, אף ללא עירוב.

[שו"ע תטו, א, ומשנ"ב א, ו רז]

אין מערבים 'עירוב תחומין' באמצעות הנחת מזון שתי סעודות במקום העירוב, כי אם לצורך מצוה. ונחלקו הפוסקים אם מותר לעשות עירוב תחומין על ידי שהייה במקום העירוב בזמן בין השמשות, שלא לצורך מצוה; ובשעת הצורך, ניתן להקל. ומי שעירב לצורך מצוה, רשאי להשתמש בעירוב אף לצורך של רשות. וכמו כן, בדיעבד, אם עירב רק לצורך רשות, העירוב חל.

הלוח היומי

ו' בכסלו | רבי יעקב ב"ר אהרן שיק זצ"ל, מקרלין, בעל משכנות יעקב

יארייט:

תר"ה: רבי יעקב ב"ר אהרן שיק זצ"ל, מקרלין, בעל משכנות יעקב.
תרצ"ז: רבי יוסף ב"ר מתתיה גרג'י זצ"ל, מחכמי אפגניסטאן ובוכרה, בעל עדות ביהוסף.
תשי"ח: רבי חיים מיכאל דב ב"ר יוסף וייסמאנדל זצ"ל, ר"מ נייטרא, בעל מן המצר, תורת חמד ועוד.
תשכ"ד: רבי יעקב צבי ב"ר שלמה כ"ץ, בעל לקט הקמח החדש.
תשכ"ח: רבי חיים דב מאיר ב"ר אריה לייב רובמן זצ"ל, ר"י אור תורה-וילקומיר ור"י תפארת ישראל-חיפה, בעל זכרון מאיר.
תשנ"ה: רבי יחזקאל שרגא ב"ר יששכר דב ליפשיץ-הלברשטאם זצ"ל, מסטרופקוב.

על מי מותר - ואף מצוה - לדבר לשון הרע?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי ב'חפץ חיים'

להכעיס אף על אחת משאר עבירות שבתורה, כתב לעיל (כלל ו ס"י בהגה"ה ובאמ"ח שם ס"ק כח) שיוצא על ידי זה לגמרי מכלל 'עמיתך', וראה משנ"ב (שם) שאפילו אם עבר שלא בפרהסיא, דינו כנכרי.

והנה לגבי יהודים שאינם שומרי תורה ומצוות בזמננו, נחלקו כידוע הפוסקים האם נחשבים כתינוקות שנשבו, ובביאורים ומוספים מביאים כי למעשה גם להסוברים שאינם נחשבים תינוקות שנשבו, בכל זאת לענין לשון הרע ייתכן שיש להחמיר ולדונם כתינוקות שנשבו - כן כתב בשו"ת אז נדברו (חי"ד סי' סט); וכן דעת הג"ר יהודה שפירא (דעת יהודה עמ' רמו) שאין לספר לשון הרע על מי שאינו שומר מצוות; וזאת מלבד רודפי ושונאי הדת, שעליהם מותר לספר אף כשהם תינוקות שנשבו ובגדר אנוסים, כדי שלא ילמדו מהם. ומאידך, דעת הגר"ח קניבסקי (דרך שיחה ח"א עמ' ריז, טובך יביעו ח"א עמ' שלה) שגם תינוק שנשבה אינו בכלל 'עמיתך' ומותר לספר עליו לשון הרע. וראה עוד בענין זה בהרחבה בביאורים ומוספים שם.

בסעיף ה' (כלל ח' מהלכות לשון הרע) כתב ה'חפץ חיים' כי איסור לשון הרע הוא רק על אדם שנחשב עדיין בכלל 'עמיתך' - דהיינו עם שאתך בתורה ובמצוות. אך אנשים שמכירים שיש בהם אפיקורסות, מצווה לגנותם ולבזותם, ואף אין צריך לכוון בזה לתועלת. וטעם הדבר כתב לקמן (רכילות כלל ט סוף סט"ו), שעל ידי שיפרסם דעתם הכוזבת לעיני הכל ויגנה אותם, לא ילמדו אחרים ממעשיהם הרעים.

ומהו אפיקורוס? - מי שכופר בתורה ובנבואה מישראל, בין בתורה שבכתב ובין בתורה שבעל פה, ואפילו הוא אומר: כל התורה מן השמים חוץ מפסוק אחד, או קל וחומר אחד, או גזירה שווה אחת או דקדוק אחד.

בביאורים ומוספים מציינים כי גם מי שמלשין על ישראל בפני נכרים כתב הח"ח לקמן (סי"ג) שיצא מכלל 'עמיתך' ודינו כאפיקורוס; וכן המבזה תלמיד חכם, כתב לעיל (עשין ח) שנכנס בזה לכלל אפיקורוס; וכן מומר לחלל שבת בפרהסיא, כתב בספרו אהבת חסד (ח"א פ"ג ס"ג) שיצא מכלל ישראל; וכן מומר

הגאון רבי יחזקאל אברמסקי אמר:

כתוב "זה ספר תולדות אדם" (בראשית ה, א) - כל אחד ואחד כותב ספר שלו, החל בלידתו וכלה בפטירתו מן העולם, ובכל יום הוא כותב עמוד אחד בספרו.

(קול התורה - חלק מד עמ' ל)

נשתדל לדאוג שספר חיינו יתמלא רק במצוות ובמעשים טובים